

підприємства, а й замовника. Достатню результативність поставлених завдань забезпечать організаційні підходи за допомогою гнучкості та адаптивності.

Література:

1. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: Пер. с англ./Науч. Ред. Перевода чл.-кор. РАН И.И. Елисеева. Гл. редактор серии проф. Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 1996. – 624с.: ил. – (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту).

2. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси підприємств. - № 12. – 2003. - С. 24-36.

3. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс. - К.: Ника-Центр, Эльга, 2002.-528 с.

4. Ван Хорн Дж. К. Основы управления финансами: Пер. с англ./Гл. ред. Серии Я.В. Соколов.- М.: Финансы и статистика, 1997.- 800 с.: ил.- (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту).

5. Лист головного управління статистики у Запорізькій області «Про дебіторську заборгованість за видами промислової діяльності по Україні в цілому та Запорізькій області за 2004-2008 роки».

6. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник/Под ред. Е.С. Стояновой. – 4-е изд., перераб. и доп.- М.: Изд-во «Перспектива», 1999. – 656 с.

УДК 330.322.2:339.9.012.23

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

*Демчук Н.І., к.е.н., доцент, Дуброва Н.П., к.е.н., докторант,
Воловик Д.В., магістрант
Дніпропетровський державний аграрний університет*

Розглянута сутність глобалізаційних процесів та її фінансової складової. Досліджені світові тенденції розвитку фінансової глобалізації та місце України у цьому процесі.

The point of the globalization and financial component of the one is considered. World trends of globalization development and the place of Ukraine in this process are examined.

Постановка проблеми. Глобалізація є процесом поетапного формування цілісного та взаємозалежного всесвітнього господарства, окремі ланки якого органічно поєднані фінансово-економічними, виробничо-технічними, інформаційними та іншими зв'язками – всебічними, більш численними і глибокими, ніж на попередніх етапах. Вона є найвищою стадією інтернаціоналізації всіх чинників виробництва та, охоплюючи всі національні економіки, поступово формує цілісну економічну систему світу. Сучасні процеси глобалізації породжуються цілою низкою економічних чинників, а саме: суспільним розподілом праці, науково-технічним прогресом в умовах ринкової економіки, міждержавними інтеграційними процесами, міжнародними суспільними об'єднаннями і неурядовими організаціями, різноманітними формами міжнародного культурного обміну і спілкування. Основою процесу економічної глобалізації стають інтернаціоналізація виробничих зв'язків у високоте-

хнологічних галузях на основі прямих іноземних інвестицій, формування глобальних по масштабу і невинних по режиму роботи ринків, у першу чергу – фінансових [1, 2, 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням фінансової глобалізації, вивченням різних сторін прояву явища глобалізації присвячено праці таких відомих іноземних науковців, як Дж. Маршал, Ж. Гера, В. Ханкель, Дж. Гелбрейт. В Україні проблемами дослідження фінансової глобалізації присвячені праці О.Білоуса, Д. Лук'яненка, В. Міщенко, В. Захожая, Л.А.Яремка, Л.В.Стукало, Є. Савельєва, З.О. Луцишина, В. Гейця, І.Г. Неделька.

Постановка завдання. У сучасному світі розвиток будь-якої держави значною мірою залежить від її участі в міжнародних відносинах. Як свідчить світовий досвід, економіка жодної країни не може повноцінно функціонувати, ізолювавши себе від світової економічної системи. Як зазначають науковці найактивніше відбувається фінансова глобалізація, яка проявляється у вільному переливанні фінансового капіталу між національними та регіональними ринками капіталу, що призведе до того, що великі потоки іноземного капіталу опиняться на вітчизняному фінансовому ринку.

Метою даної статті є дослідження сутності фінансової глобалізації та розвитку її світових тенденцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз літературних джерел показав, що в сучасних наукових працях термін “фінансова глобалізація” зазнає різних інтерпретацій [1 – 5]:

– фінансова глобалізація є об'єктивним процесом, який відображає сукупність умов розвитку сучасного світового суспільства і, насамперед, науково-технічного і економічного прогресу. Це найбільш складний та розвинений з точки зору інтернаціоналізації процес, що є наслідком поглиблення фінансових зв'язків країн, лібералізації цін та інвестиційних потоків, створення глобальних фінансових груп;

– фінансова глобалізація – це вільний та ефективний рух капіталів між країнами й регіонами, функціонування глобального ринку, формування системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансів, реалізація глобальних фінансових стратегій ТНК і транснаціональних банків;

– фінансова глобалізація є ідеологією, політикою та практикою об'єднання національних грошових систем шляхом їх заміщення “світовими грошима”, функції яких беруть на себе гроші США, об'єднаної Європи та Японії;

– фінансова глобалізація – це посилення взаємозалежності та взаємовпливу країн у сфері фінансових відносин, зростання ролі міжнародних кредитних відносин, міжнародного руху капіталів, розширення джерел надходження доходів і розміщення активів у інших країнах. У її основі – вільний рух капіталів, валюти, їх переміщення через національні кордони, результатом чого є формування глобальних фінансових ринків і світового фінансового співтовариства;

– фінансова глобалізація – це розширення кордонів, меж ринків інвестиційних інструментів, усунення бар’єрів доступу та розширення можливостей вільного залучення до глобального інвестиційного процесу на принципах конкурентної боротьби;

– фінансова глобалізація – це інтеграція національних фінансових систем із міжнародними фінансовими ринками та інституціями.

Враховуючи вищезазначене, важко надати однозначне визначення процесу фінансової глобалізації, оскільки це дуже складний процес. Але в загальному розумінні фінансова глобалізація означає об’єднання національних фінансових ринків з наступним їх перетворенням у єдиний світовий фінансовий простір, що забезпечує прискорення темпів інновацій, посилює взаємодію національних економік на базі сучасних інформаційних технологій і принципів регулювання, створює гнучкі ринки праці, товарів, капіталу.

Аналітики фінансових ринків відзначають, що в основі глобалізації фінансової системи лежить взаємодія таких явищ [2]:

– технічний прогрес, що дозволяє здійснювати міжнародні фінансові угоди в режимі реального часу й значно скоротити витрати на транспорт і комунікацію;

– зростаюча конкуренція: з одного боку, між кредитними й фінансовими установами на фінансових ринках, а з іншого, – між самими фінансовими ринками внаслідок значного розвитку інформаційних технологій і телекомунікацій;

– реструктуризація кредитних і фінансових установ шляхом їхнього злиття й поглинання як слідство зростаючої конкуренції між ними;

– широка інтернаціоналізація бізнесу через посилення транснаціонального характеру діяльності корпорацій;

– консолідація регіональних інтеграційних об’єднань (у Європі – Економічний і валютний союз);

– послаблення твердого контролю щодо здійснення міжнародних угод, пов’язаних з рухом капіталу фондових бірж;

– макроекономічна стабілізація й реформи в ряді країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою, які створили сприятливий клімат для іноземних інвесторів;

– широке використання “принципу важеля” (значне позичання коштів для своїх інвестицій) і розвиток процесів сек’юритизації активів у промислово розвинених країнах.

До найважливіших перспектив й вимог глобальних фінансових ринків, а також їхніх учасників відносять [5]:

– високі світові стандарти / вигідна ціна;

– більш високий рівень диверсифікованості / високий темп інновацій;

– більш висока ліквідність;

– професійне управління ризиками;

– більш ефективний розподіл капіталу.

В останні роки була висунута концепція “інноваційно-інвестиційної природи” глобалізації, у рамках якої стверджується наступне: різко вирости

темпи науково-технічного прогресу (збільшуються вдвічі кожні п'ять років), що породжує необхідність в інноваційній діяльності й пов'язаних з нею масштабних інвестицій у розвиток високотехнологічних виробництв; для забезпечення прибутковості інновації – інвестиції необхідно збільшення обсягів продажів, розширення меж ринку, трансформація ринку з категорії місцевого у категорію регіонального й глобального; загострюється глобальний характер конкуренції в питаннях можливості мобілізації й володіння ресурсами та доступу на глобальні ринки; невизначеність результату й нерівномірність розвитку інноваційного процесу є основними факторами ризику, пов'язаного із прискоренням структурних перетворень у національній економіці, ростом числа злиттів і поглинань.

Саме в рамках інноваційної гіпотези глобалізації можна пояснити той факт, чому цим процесом охоплено лише 30% найбільш розвинених держав, а держави, що не мають важливих досягнень в інноваційній сфері, виступають у якості “периферії світової глобалізації”. В умовах глобалізації криза на рівні окремої держави в цілому може бути представлена у вигляді двох частин: загальносвітового рівня фінансової кризи й рівня фінансової й економічної кризи на окремих національних ринках. Частина, пов'язана з окремою державою, виникає як результат наступних додаткових факторів: низької стійкості національної відтворювальної системи до негативних глобальних фінансово-економічних впливів; дисгармонії структур регіональних економік у бік пріоритету розвитку однієї або декількох галузей; збільшення майнового розшарування населення; підвищення рівня корупції в держуправлінні; “перехід в тінь” і криміналізації господарської діяльності; ослаблення рівня державного регулювання й контролю. Часто фінансова криза на окремому національному або регіональному ринку виступає саме як результат системної помилки в ринковій стратегії або уявлень глобального характеру [1, 4].

Безперечно, глобалізація фінансів стала найбільш складним і розвиненим щодо інтернаціоналізації процесом, який є результатом поглиблення фінансових зв'язків країн, лібералізації цін та інвестиційних потоків і створення глобальних транснаціональних фінансових груп. За темпами приросту обсяг позик на міжнародному ринку капіталу в попередні 15 років перевищив на 60 % обсяг зовнішньої торгівлі і на 130 % – валовий світовий продукт. У глобалізації фінансів часто вбачають причину зростання спекуляцій та відволікання зі спекулятивними цілями капіталу від виробництва і створення нових робочих місць [4].

У даний час комунікаційні мережі у світі настільки розвинені, а також така велика кількість країн має валютні ринки, які діють практично без обмежень, що можна говорити про єдиний світовий ринок фінансів. Важливим аспектом в умовах глобалізованого фінансового ринку є нерівномірність розподілу джерел фінансування. Глобальний фінансово-інвестиційний ринок – це велика і важлива світова індустрія, яка несе відповідальність за трильйони доларів, євро, фунтів та ієн.

Найбільшим світовим джерелом інвестиційних ресурсів є США (48 %), на другому місці – Японія (11 %) та Велика Британія (7 %). В останні роки

найбільше зростання демонструють країни Азійсько-Тихоокеанського регіону, а також Китай та Індія [2, 3].

Таким чином, центри прийняття основних фінансових рішень у сучасному глобалізованому світі зміщено до країн так званої Тріади (США, Європейський Союз та Японія), або країн, в яких діє правило „80 на 20”, вперше виведене в 1906 р. італійським економістом В. Парето: 20 % людства належить до фінансово і технологічно розвинених суспільств, які диктують решті світу власні моделі розвитку, інші 80 % певною мірою виключені з прогресу або вимушені слідувати у „фарватері” економічної політики провідних країн [2].

Інтереси транснаціональних корпорацій не завжди співпадають з інтересами країн, їх діяльністю. Використання національних ресурсів, розподіл результатів діяльності здійснюється на розсуд ТНК, і за умов відсутності будь-якого цивілізованого контролю перш за все вони приймають рішення у власних цілях, в інтересах країни базування, і в останню чергу – в інтересах країни їх діяльності. Національні ж системи регулювання діяльності корпорацій дуже відрізняються навіть у найбільш розвинених державах залежно від країни. Ці відмінності відображають неспівпадання правових систем, ролі ринків капіталу, ролі уряду на ринках, а також традиції і культури.

В умовах розвиненого фондового ринку у численного класу інвесторів виникає потреба у факторах, що формують їх поведінку на ринку, тобто в інформації. В умовах жорсткої конкуренції це призводить до розвитку ринку інформаційних послуг, забезпечуючи кількість і доступність корпоративної і ринкової інформації, професіоналізму людей, які з цією інформацією працюють.

Інша важлива проблема пов'язана із розвитком інформаційних технологій. Глобалізація є не лише економічною, а й культурною інтеграцією. Тут не йдеться лише про Інтернет, але й про факси, телефони, телебачення – ряд технологічних змін, які породили стрімкий притік інформації. Ці процеси переважно незворотні. Можна відмежувати свою країну від торгівлі, міжнародного обміну; значно важче побудувати заслін від інформації. Разом з тим, варіація формули Парето діє і для інформаційної складової глобалізації: наприклад, за статистикою на 7 % Інтернет-сайтів припадає 80 % відвідувачів. І світові інформаційні центри переважно співпадають з фінансовими [2].

Доступ до різноманітних та дешевих фінансових інструментів і до великих обсягів вільного капіталу – є основною перевагою фінансової глобалізації для України на сьогодні. Отже, враховуючи цей факт, необхідно забезпечувати лібералізацію національних фінансових ринків на фоні зменшення податкових ставок. Фінансова лібералізація забезпечуватиме притік дешевого капіталу, а ліберальна податкова політика створюватиме сприятливі умови для розвитку промислового виробництва, збільшення обсягів економічних операцій та реінвестування прибутків в економіку України, що в свою чергу збільшуватиме податкові надходження до бюджету.

Також варто звернути увагу на світовий досвід, який демонструє, що вирішенню окремих соціальних та економічних проблем, що виникатимуть у

процесі фінансової лібералізації в Україні, значною мірою сприятиме розвиток та підвищення ролі неурядових організацій.

Висновки. Якісний розвиток світових фінансових ринків в умовах глобалізації свідчить про їх більш високу ефективність і про зростаючу роль саме міжнародних ринків капіталу в області залучення кредитних ресурсів. Але, незважаючи на те, що глобалізація об'єктивно стала невід'ємним аспектом ведення бізнесу на світових фінансових ринках і учасники ринків асоціюють із цим процесом найвищий ступінь складності, більшу частку постійних витрат, високі вимоги до фахівців і дуже тверде конкурентне середовище, питання про ступінь привабливості глобального ведення бізнесу для більшості неоднозначний. Чим глобалізованіша країна, тим менший обсяг функцій держави вирішується на національному рівні. Повна глобалізація фінансів призведе до перенесення більшості функцій держави щодо регулювання фінансовою сферою країни на глобальний рівень, тому важливим є визначення тих функцій, які лишатимуться прерогативою держави.

Література:

1. Бакаєв О.Л. Глобалізація фінансових ринків [Електронний ресурс] / О.Л. Бакаєв // Режим доступу: www.ecolib.com.ua/article.php.
2. Коваленко М.А. Глобалізація фінансових ринків: причини та наслідки [Електронний ресурс] / М.А. Коваленко, Н.Г. Рогальська // Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2009_3/2009_3_kovakenko.pdf
3. Мамотенко Д.Ю. Глобалізація міжнародних фінансових ринків [Електронний ресурс] / Д.Ю. Мамотенко // Режим доступу: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_39_20.pdf
4. Марчин О.І. Економічна сутність фінансової глобалізації [Електронний ресурс] / О.І. Марчин // Режим доступу: <http://intkonf.org/marchin-oi-ekonomichna-sutnist-finansovoi-globalizatsiyi/>
5. Школьник І.О. Фінансовий ринок України в контексті розвитку світової фінансової системи: Монографія/ І.О. Школьник. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 98 с.

УДК 658.8:336.71

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Аль-Акиди Б.Ф., аспірант

Одеський національний економічний університет

У статті визначено методичні підходи щодо формування банківської маркетингової інформації; сформульовано функції, що властиві CRM-системам; визначено їх складові; запропоновано організаційно-інформаційне забезпечення створення банком бази даних, орієнтованої на клієнтів.

The article outlines the methodological approaches to the formation of bank marketing information, formulated functions that are inherent in CRM-system, defined by their constituents; proposed organizational and informational support of a bank database-oriented customers.

Постановка проблеми. Банківська система відіграє дуже важливу роль у господарській структурі країн з розвиненими ринковими відносинами. Через неї проходить великий обсяг інформаційних потоків про грошові розра-